

Inserati se sprejemajo in velja trislopnost vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah št. 25.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Nov korak k pomadjarenju Ogerske.

O Madjarih, ki so udrli pred tisoč leti ko divja druhal na Ogrsko ter izgnali prvotno prebivalstvo slovansko iz najlepših pokrajin, ki so se sami med nje usadili ko klin v telo — o teh Madjarih se trdi in dokazuje, češ da izmirajo, da jih je že malo prave madjarske krvi. In res je to. Število njihovo je vedno manje in skoraj lahko rečemo, da čistih, polnokrvnih Madjarov na Ogrskem niti več ne najdeš. Madjarsko pleme je temnorujavkaste kože, čokate postave in grobega obraza s kostmi pod očmi izstopajočimi, — popolno mongolsko pleme. Ali takih eksemplarov v Ogerskej v petmilijonskem kraljestvu že jakomalo najdeš. kajti vse, kar govori madjarski jezik, je mešane krvi ali pa celoma tujega značaja. Madjari dopolnjujejo se iz ostalih ogerskih narodov, osobito iz slovanskih in nemških, kar je v sedanjosti dobi še posebno prišlo v navado. Sinovi in hčere slovanske in nemške — naj omenimo to njim v grajo — ne zatajé samo svoj materni jezik, zamenjajoč ga z madjarskim, marveč tudi svoje ime premené v madjarsko, da bi jih ne mogel nihče spominjati izdajstva, koje so provzročili nad svojim narodom zaradi nekoliko gmotnega dobička, ali celó samo za smehlaj na obrazu bogataša, kteremu pa po žilah tudi ne vré kri madjarska. Ti Madjari tedaj so na Ogerskem vladajoč narod, imajo v svojih rokah vso moč, in zato morejo vabiti z različnimi obljubami, če pa tudi to ne gre, s silo, z grožnjo. Da pa to znajo, o tem ne izgubljamo besed.

Pri vsem tem pa se širi madjarščina prilično prav malo, in sicer iz mnogih, jasnih razlogov. Kdo pa se bo tudi učil madjarskega

jezika, kteri niti v ogerskej kraljevini samej nikakor ne zadostuje; vsi ostali jeziki ogerski — slovaški, rusinski, nemški, srbski in rumunski — imajo mnogo večjo praktično važnost. Jezik tedaj, ki je omejen na tako malo okrožje, ki razen tega nima lepe in velike literature, nikedar ne bode imel veliko čestilcev.

Zato pa so ga proglasili Madjari za jedini državni jezik, ter silijo vsakterga, da se ga mora učiti.

Najpreje zaprli so Slovakom njihove gimnazije, ktere so si sozidali iz svojih žuljev, denar pa so utaknili v svoj žep, in sedaj pristopili so k narodnim šolam. Ali ker se te ne da dodi meni nič tebi nič zapreti, — naj se pomadjarijo. V ta namen izmislijo si postavbo, ki se glasi med drugim tako:

„V nemadjarskih učiteljskih pripravnicah, v kterih se že tako madjarščina podučava kot obligaten predmet, naj se od sedaj podučuje toliko ur, da jo bo vsak pripravnik ustmeno in pismeno znal. Kedor ne bo znal čez tri leta madjarskega jezika tako, da v njem tudi lahko podučuje, ne dobi službe niti za učitelja niti za podučitelja. Nastavljeni učitelji morajo se v šestih letih naučiti takó madjarskega jezika, da jim je možno napraviti iz njega izpit. V elementarnih in višjih narodnih šolah, v kterih madjarščina doslej še ni bila vpeljana kot obligaten predmet, naj se takoj vpelje, če je le učitelj sposoben takega podučevanja. Čez šest let bode vpeljana povsodi madjarščina kot obligaten predmet. Minister poduka ima v zvezi z ministrom notranjosti pravico že poprej uvesti na njemu naznanjenih šolah madjarski jezik.“

Slovaške „Narodni Noviny“ pravijo na to: „Takov zakon nema sebi enakega na svetu. Pravijo, da so ga ravno predložili Njih Veli-

čanstvu v potrjilo. Mogoče, da še tudi izostane. Sicer pa naj delajo kar hoté, dokler imajo moč, naj počenjajo, kar jim je bolj po godu — še kratek čas. Ali eno mi povdarjamo, da pri takem pritisku naša mladež nikakor ne more napredovati, nego ostajala bo vedno bolj zadržana. Zatoraj radi verujemo, da bodo imeli taki predlogi kmalu svoj konec.“

Tako je Slovan vedno zatiran, povsodi sluga tujemu nasilstvu. Kedaj mu pač posveti zvezda miru, svobode? Skrajni je čas, da mu odpadejo verige, v ktere je uklenjen, da pogine črv, ki mu razjeda najžlahtnejše korenine.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 27. januarja.

V državnem zboru se še vedno pripravljajo za oslovo senco. Zadnjič je govoril poljski jud Hausner, kterega dunajski listi do nebes povzdigujejo, se ve da, ker jim je v rodu po Abrahamu. Novega pa mož nič ni povedal; stare liberalne fraze. Polemiziral je s celim svetom; najbolj mrziven je bil njegov napad na Greutera, kteremu je očital, da ni pravi krščanski duhovnik, ker se ne navdušuje za Hadži Lojo tako, kakor za Andreja Hoferja!

V osmi seji sta govorila Coronini in Sturm, prvi za večino, ki zasedenje Bosne in berlinsko pogodbo odobrava, drugi za manjšino, ki vsemu temu nasprotuje. Razume se, da dunajski listi Coroninijev govor kar ignorirajo, Sturmvega pa v navdušenih člankih slavé. Sturm je očital ministerstvu odpadništvo od ustavoverne stranke, na kar so galerije, napolnene z nemškimi študenti in mladimi judi, silno ploskati začele.

Družba sv. Mohora.

Preljubi Slovenci!

Naš „Besednik“, ki je dosedaj donášal novice o družbi sv. Mohora, je žalibog nehal izhajati. Tako smo prišli ob časnik, ki je zadeve imenovane družbe obdeloval. Zatorej je to nalogo sprejel spet „Slovenski Prijatelj“ in bode, kakor nekdanj, donášal, razglasoval in obravnaval vse, kar družbo sv. Mohora zadeva.

To svojo nalogo prične „Slov. Prijatelj“ izpeljevati s tim, da vse č. gg. poverjenike, vse č. gg. duhovnike in vse gg. domorodce prav lepo prosi, naj si na vso moč prizadevajo podpirati imenovano družbo. Ona nastopi letos svoj XXVII. tečaj. Zares s ponosom sme se ozreti nazaj na svoje delovanje v minulih letih. Število udov je naraščalo vsako leto, in leto za letom je zaznamovano z blagonosnimi deli. Odkar se je družba leta 1860 postavila na cerkvena tla: skazovala se je prava

krušna mati Slovencev; leto za letom je imela polno krilo tečne hrane, ktero je z radodarnimi rokami svojim otrokom delila tako obilno, da se le kar vsakdo čudil nad božjim blagoslovom. Nas Slovencev še ni dva miliona — in lani je bilo vpisanih 24.424 družbenikov, letos pa se družbinine knjige tiskajo v 26.000 iztisih. To je ogromno veliko, tako veliko, da se tudi ptujci zavzemajo in zadosti načuditi ne morejo. So v Avstriji in zunaj Avstrije veliko večji narodi kakor je slovenski, ali mi ne najdemo pri pobožne družbe, katera bi se v primeri z našim malim narodom le od daleč meriti zamogla z družbo sv. Mohora. Ta prikazen pač tolaži, pač navdušuje vsakega rodoljuba ter mu zbuja upanje, da vendar boljša prihodnost čaka ljubljani narod slovenski. Velicestno število udov, ki vsako leto še narašča, pričavsemu svetu, da se narod zbuja, da hrepeni po zdravi omiki, da Slovenci poginiti nočejo in da nad vse cenijo najžlahtnejši svetinji: vero in narodnost svojih očetov.

Ravno oni dve prežlahtni svetinji slo-

venskemu narodu ohranjevati: utrjevati katoliško vero, buditi ljubezen domovine, po dobrih knjigah širiti vednost in po krščanski omiki peljati Slovence do više stopinje časnega blagostanja, to je in ostane družbin namen tudi v prihodnje. Kar je v dosego tega namena na družbinem odboru ležeče: ne bode se branil nobenega dela, da družba blago svojo nalogo vsestransko izvršuje. K temu pa mu je neobhodno treba Vaše podpore, mili rojaci in rodoljubi! Vas, ki Vam je mar za duševni in materialni napredek Slovencev, zopet uljudno vabimo na delo in prosimo, da nam tudi letos pridno pomagata, družbo med narodom razširjevati. Zlasti do Vas, prečastiti poverjeniki, dekanijski farni predstojniki! se obrača odbor z nadležno prošnjo: podučujte naše ljudstvo o bratovščini sv. Mohora, razlagajte mu njeni namen in njene koristi in prigovarjajte k njenemu pristopu, kjerkoli lepo prilika imate! Število udov je res velikansko, vendar ni dočaslo še tako, da bi se pomnožiti večne dalo. Še je veliko duhovnij ali župnij, ki štejejo le

Minister Unger se je izgovarjal, da ministerstvo vedno ustavo spoštuje in brani, in da to, kar je on govoril, bilo njegovo osebno prepričanje. Poljak Groholski se je vzdignil proti Hausnerju, in mu očital, da iz strankarskih strasti poljske zadeve pred državni zbor vlačijo in pobija to, kar je Dunajevski v imenu celega poljskega kljuba povedal. Tudi odreja Hausnerju pravico, v imenu poljskega naroda govoriti, ker on zastopa le Samborski okraj.

Sreberna poroka svetlega našega cesarja in cesarice se bode obhajala 24. aprila t. l. slovesno na Dunaju, po vseh deželah avstrijskih, in celo, kakor je brati, zunaj Avstrije vzlasti na Bavarskem. Na Dunaju se bode isti dan posvetila po kardinalu Kučerju nova sprelepa cerkev spominjska ali zaobljubljena. Da bodo praznovale tedaj šole, ni dvomiti; to željo pa so razodeli cesar sami, naj se v ta namen ne obračajo in ne velevajo nobene drage, s stroški sklenjene priprave, kajti vsi narodi njihovi so v pretekli dobi dokaj žrtvovali in stroškov imeli v prid in slavo ljubljene domovine.

Tržaški magistrat je razposlal volilni imenik vsem okrajnim načelnikom, pivarnam in kavarnam, da vsak lahko pogleda, če je vpisan za volilca ali ne. „Edinost“ priporoča volilcem, da naj rok križem ne držé in volilno pravico zahtevajo, če se kateri izmed njih v imeniku ne nahaja.

Vnanje države.

Danes se menda snide **bolgarska skupščina**. Kdo bo za kneza voljen, se še zmirom ne vé. Čudno je, da „mladobolgarska“ stranka na vsak način hoče tujca (Neslovana) za kneza. Govorijo se o knezu Bibesku kot novem kandidatu.

V zahodni Rumeliji je vse pripravljeno za vstanek. Da ima pri tej organizaciji ustanka naš Hubmajer dosti opravka, si lahko mislimo.

Tudi **italijanski senat** se je pogovarjal o berlinski pogodbi, in pri tej priliki se je naglašal slovanski poklic Avstrije. Govorilo se je o Slovanih prav simpatično, in vsi govorniki so bili ene misli, da mora Italija s Slovani v prijatelstvu živeti in njih težnje podpirati. Ko bi to le tudi tržaški lahoni hoteli spoznati!

Izvirni dopisi.

Iz Št. Vida pri Zat. se nam poroča 24. t. m. da je umrla 23. jan. po večletnem bolehanju popotnikom po dolenski cesti dobro znana Čoževa mati pri sv. Roku, žena bivšega poštarja Janeza Čoža, kateri je zaradi svoje neomahljive narodne značajnosti ob zadnjih volitvah v dež. zbor kranjski izgubil pošto, kakor mu je bilo naprej zažugano. Ravno to neopravičeno ravnanje s Čožem, poštenjakom skozi in skozi, je umrlo priletno ženo močno bolelo. Naj bo priporočena v blag spomni vsem, ki so jo poznali.

—†— **Iz Štajarskega**, 24. jan. (Grenki s a d.) Novošegni vozači liberalnega koleša so slabi gospodarji. To nam priča vsakdanja skušnja. Človek mora strmeti, ko dnevice v časopisu vidi cele litanije eksekutivnih dražeb. Posebne važnosti je to, da gospodarstvo hiti svojemu razpadu nasproti zlasti v tistih krajih, kjer so revni sovražniki cerkve in Slovanstva zvoncec nosili ali še ga nosijo, kjer še se ljudstvo ne more ali neče razkrižati z nemčursko verigo.

V rečenem stanju bil je mad drugimi tudi okraj sv. Lenarta na Goričkem; toda prišel je do zavesti ter zavrgel butaro večnega poslanca Seidla in tovariša mu Brandstetterja. Pri zadnjih volitvah za deželni zbor zapisali so ga v rudečo knjigo, ker se je pokazal korenjakom.

Sad liberalne setve je v imenovanem kraju dozorel tako, da v njem naletiš le redko nasajenega ne zadolženega kmeta. Odkar je okraj spoznal, v kakšno lužo so ga spravili navidezni prijatelji, in odkar ima v zborih narodne zastopnike, stavlja se bolje na noge, da bi sam pomogel, kar še se da rešiti.

Okrajni zastop pri sv. Lenartu odposlal je 9. t. m. posebno peticijo na Dunaj, da se izroči državnemu zboru in tamkaj prebere. — Slabe letine in druge elementarne nepogode so ljudstvo spravile popolnoma na beraško palico. Jednok nas je v državnem zboru minister tolažil s tem, da bode že bolje. To upanje in tolažbo imeli so tudi gospodarji, pa so denar izposojevali iz hranilnic in od drugih bogatinov. To je šlo zaporedoma dotle, da prejemniki še obresti niso mogli več plačevati. S tem izgubili so kredit, a premožni upniki ne le da niso hoteli dalje pomagati, nego so začeli kar toževati in razposojeni kapital zahtevati. Vsled tega bilo je osobito v zadnjih treh letih marsiktero posestvo prodano celó

po podpolovični ceni vrednosti. Bivši posestniki postali so gotovi berači, ker se je skupilo komaj toliko, da se prikrijejo dolgovi, včasih pa še to ne.

„Ove žalostne okoliščine so deloma že rodile deželni proletarijat — berače —, a to stanje grozi nam še pokazati strašnejše lice.“ Tako pravi spomenica.

Minolo leto je posestvo sicer nekaj več dalo, ali pridelki so brez vsake cene. Gospodar za iste ne more dobiti še toliko, da bi poravnal obresti intabuliranih kapitalij, dače in priklade, koje „so dosegle že najvišji vrhunec.“

Tako se ne smeš čuditi, ako v največi nesreči propade tista vrsta posestnikov, ki prav za prav plačuje največ davkov, ki državi daje vojake, a mestom in velikim industrijalnim etablisementom pripravlja živež. Za to vrsto ljudi se še država nikdar ni zanimala toliko, kolikor za velika obrtnijska podjetja; poslednjim je po „krabu“ pomagala celó s kreditom mnogo milijonov.

Še več. Erar ne samo da za kmeta nič ne skrbi, nego še ga sam spravlja v ta grozoviti propad. To dela z eksekucijami in sekvestracijami, kjer se včasih skupi le toliko denarja, da se pokrijejo dražbeni stroški, a dača še ostaja vedno na dolgu. Samo pri sv. Lenartu so l. 1878 stroški segli do 2500 glđ.

„Gospodarstveni propad je toraj neizogibljiv; da, isti pokazal se je že dejanski.“

V opisanem smislu toži spomenica ter se obrača do vlade, da bi stara v luži zastala kola spravila na boljšo pot!

Z Dunaja 25. pros. (Sodba dr. Schöffle-ja o Avstriji.) Bivši avstrijski minister dr. Schöffle piše v svojem poslednjem spisu: „Bau und Leben des socialen Körpers“ o Avstriji tako: V Avstriji se sedanja uprava države ne more obdržati. Avstrija je sedaj dvojna država, koja drži v skupost habsburška krona. Ta razmesarjena država grozi razpasti v dve državi centralistični, kojih vsakatero bodo grozili narodi, ki se čutijo tlačene in prikrajšane. Še trdnjše je moje prepričanje. Ko l. 1871, da je avstrijsko cesarstvo pri sedanjaj upravi izdano pogubi, če ne bo obnovljeno skupno cesarstvo decentralistično; seveda posamni narodi morajo dobiti svojo ravnopravnost. Ta smoter imelo je l. 1871 ministerstvo Hohenwartovo. Ali tedanji predlogi državne reforme bili so zaprečeni zaradi needinosti v bistvenih rečeh; tako ostala je tudi

pičlo število med našimi družbeniki. Res je, da so časi trdi in da je huda za denar, — pa lepa beseda lep prostor najde, kdor trka, temu se odpre; saj so družbine knjige polne krščanskega, podučnega in kratkočasnega duha, pa vredne še čez 2—3 goldinarje. Treba je le samo, da vsi skupaj od prvega do zadnjega delamo složno, pogumno in neutrudeno v zupanji na Boga in Bog bode blagoslovil naše delo in našo družbo! Silne nevarnosti obdajejo dandanes naš narod od vseh strani; v domači družini, v šoli, v srenji žugajo mu spodkopavati prvo in najpomembnejšo podlombo vse sreče: vero in ž njo vred narodnost; dovolj glasno kličejo tedaj rodoljube vse na krepko delo in uzajemno brambo najsvetejših pravic. Složimo se tedaj v družbi sv. Mohora, da v krščanski slogi branimo in varujemo vsi, kar je narodu najbolj drago in sveto; združimo moči, da zjedinjenijpreženemo nevednosti, sirovost, sramoto in uboštvo in širimo poduk, omiko, čast, krepkost in blagostanje po premili domovini naši!

I. Leta 1879 bojo čč. gg. družbeniki dobili te-le knjige:

1. „Slovenski Goffine“. II. snopič. Ureduje L. Ferčnik, dekan v Žabnicah.

2. „Šmarnice presv. Jezusovega Srca“. Spisuje slavnoznani pisatelj č. g. Janez Volčič, župnik v Šmarjeti.

3. „Spisovnik za Slovence“. Sestavil Andrej Praprotnik, nadučitelj in ravnatelj I. mestne šole v Ljubljani.

4. „Občna zgodovina“. Spisuje gosp. prof. Josip Staré.

5. „Slovenske večernice“. Obsegale bodo povesti.

6. „Koledar za leto 1880“.

II. Družbina darila se bojo delila tako-le:

a) Sto in štirideset gold. za štiri krajše izvirne povesti, vsaki po 35 glđ., v obsegu vsaj 1/2 tiskane pole in

b) Sto in štirideset gold. za štiri podučne spise raznega zapopadka, vsakemu po 35 glđ. v obsegu 1/2 tiskane pole.

III. Pri vpisanji družnikov in pri pošiljavi denarja naj se blagovoljno gleda na to-le:

1. Nabira družnikov naj se sklene z zadnjim dnevom meseca febr. 1876.

Veliko dela in sitnosti napravljajo družbi taki udje, ki ob določenem času svojih letnih doneskov ne odrajtajo. Vse častite stare in nove družnike toraj nujno prosimo, naj nikar ne zabijo, ob pravem času k družbi pristopiti in letnino poverjenikom oddati, da bode tem mogoče, vse doneske vsaj do petega marca z vpisovalnimi polami vred v Celovec odposlati.

2. Letnina za vsako posamezno osebo ali ustanovo znaša 1 gold, dosmrtnina za posamezne osebe, za farne in šolske bukvarnice in društva (hiše ali cele družine se ne sprejemajo več za dosmrtno ude) 15 gold, na enkrat ali 8 gold, dvakrat v teku enega leta. Na oglasila brez denarja se ne bode ozir jemal.

3. Kdor prvokrat v družbo stopi, naj pové, da je nov ud; imena naj se zapišejo razločno in sicer iz vsake fare zapored.

Tudi dosmrtni udje naj se vsako leto vpišejo, da se njih imena ne spregledajo. Povdarjati imamo, da se dosmrtni ud premeniti ne more in ne sme; naj se vsako leto zapiše tisto ime, ktero je bilo vpisano iz začetka. Lepo prosimo

ravnopravnost narodov v ozadji in ostala je še vedno pri veliki besedi manjšina prebivalcev. A le po takej reformi bi avstrijska država mogla zopet z združenimi močmi pomoči si k blagostanju.

Te besede imele bi današnji dan pri velikih glavah priti v obravnavanje, o času, ko sta samo dva naroda edino gospodujoča v Avstriji, tretji pa se na vsaki možni način pritiska na steno. Če hoče Avstrija ostati, mora dati tudi življu slovanskemu svoje pravice. Ne zanašajmo se toraj na prijaznost Nemcev in Madjarov, ki so uže l. 1878 hoteli podati Čehom roko v skupno delovanje. Vsem Slovonom pa treba zedinjenja, če hočejo iti nasproti svojemu cilju, kajti sicer nas bodo vedno pritiskali od jedne strani — Nemec, od druge Madjar. Mirovni glas „Neu. freie Presse“ ni nikakor verjeten, mi ga smatramo kot zvito taktiko Herbstovcev v strah Madjarov, ki sedaj v Avstriji gospodarijo. Zedinjenje avstrijskih Slovanov bilo bi nam zares potrebno in trdna obramba proti napadom Madjarov in Nemcev. Ali kaj učinijo Poljaci? Ti ostanejo valjda vedno separatisti. In sami oni so vzrok, da se je ministerstvo Auerspergovo ohranilo tako dolgo. — Bodemo videli, koliko jim je koristilo za bodočnost.

Iz Bosne in to iz Livna 11. t. m. je od nekdanjega učenca — zdaj poslavljenečastnika — dobil neki tukajšnji učitelj vdano pisanje, iz katerega naj posnamemo sledeče, ker je v nekako tolažbo vernim narodnim učenikom sploh: „Ko se je bila pretrgala nit mojega prvega načrta in sem bil moral popustiti kraj, kjer sem nabiral lepih vednosti in vedril si um, stopil sem na drugo polje in tudi tam našel priložnost za nabiranje koristnih znanosti. Tri leta sem gladil klopi v vojaških šolah, predno sem napravil izpit za častnikovo stopnjo; potem ni ravno dolgo časa preteklo, kar postanem častnik. V tej lastnosti imel sem, hvala Bogu! priliko odriniti v Bosno bojevati se za pravico in svobodo naših trpečih slovanskih bratov. Marsiktero križevo pot sem pokoračil in v mnogih smrtnih ne-

varnostih plaval. S pomočjo Najvišega spadlo je vse srečno in k moji koristi. Bil sem v treh krvavih bojih . . . Imel sem vod kranjskih korenjakov pod poveljstvom. Bili so se kakor razkačeni levi, hrabrost se je vsakemu na obrazu brala, na smrt ni nihče mislil, skušal je vsak storiti svojo dolžnost, nekteri pa še več, kajti doprinali so junaška dela, za ktera so bili tudi odlikovani.

Kranjska dežela more biti ponosna na svojo sinove; do sedaj delali so ji še vedno čast in poviševali že od nekdanj slavno ime. Slovenski pesnik zvestobo svojih bratov spoznavši poje po pravici: „Hrast se omaje in hrib, zvestoba Slovincu ne gane.“ Ima pa tudi kranjska kronovina po šolah izvrstne učeničke, kateri dobro umejo v srcu mladenčevem izbujevati pravi duh in ga potem tudi gojiti. Zasluge takih razumnih možakov niso nikakor majhne, ako se pomisli, da oni so vrtnarji, kateri poživljajo rastline, ki so izkličile na slabi pusti zemlji, obdane s trnjem in plevelom. Polagoma potrebujejo eden za drugim trn in plevel in šibki rastlini dodajo ravno podporo, na katero se mala in na vse strani gibljiva trtica lahko priveže, in se ji pokaže, kako mora rasti, da obrodi dober sad. Steblo raste, debeli in končno postane tako močno, da najhujši vihar ga ne more telebiti ob tla, donaša obilo hrane in koristi ne samo posestniku, temuč tudi mnogim drugim. Te rastline in trte so pač Vaši učenci; ponosno se spominjam, da bil sem tudi jaz v Vašem rodovitnem vrtu, za kar sem in bodem vedno Vam presrčno hvaležen. Bili ste mi pravi in modri vodnik do lepih in koristnih čednosti, ktere so me pripeljale do stanu, v katerem sem popolnoma zadovoljen, saj tisti je najbogatejši, ki se s tim zadovolji, ker ima itd.

Domáče novice.

V Ljubljani 28. januarja.

(O maturi v srednjih šolah) se naznanja, da bodo že letos izpraševanja prosti vsi tisti učenci, ki bodo v VII. in VIII. razred dobili znak „lobenswerth“, „vorzüglich“ ali „ausgezeichnet“, in to iz fizike pa iz historije. Tudi se po poštenem prenehljuju na dan ne smejo trpinčiti čez 8 do 9 ur. Vlani so odpravili veronauk popolnoma od mature, letos fiziko pa historijo deloma, in bodoče leto utegnejo še druge nauke, ter vrniti se k nekdanjim polletnim izpraševanjem, ktera vladajo na bogoslovnihih učiliščih še vedno in se vsestransko potrjujejo. Javaljne bota profesorja fizike in historike vesela, skazovati in ponašati se o preskušnji le z bolj priprostim dijaki, in želela si bota v kratkem deliti osodo s profesorjem veronaučnim. Tako se tudi tukaj vse drobi!

(Prvo polovico sklenejo srednje šole in z njimi enake šole) res tudi polovičarsko v sredo 15., in drugo pričnejo v sredo 19. dne febr. (Slovenske Matice odborova seja) bode 5. febr. popoldne.

(Č. g. Franc Karun) dobili so od presvitlega cesarja o priliki 25letnice svoje zlati križ s krono za zasluge; kakor smo izvedeli, bilo je to odlikovanje nasvetovano od mestnega magistrata, ki je patron fare trnovske.

(Vojaške vaje rezervistov) se bodo po vradnih naznanilih za leto 1879 opustile.

(O prof. Heinrichu) „Laib. Tagblatt“ naznanja, da so bile njegove knjige tiskane in založene v Bambergovi tiskarni, tega pa omenjeni list ne povê, da je ministerstvo preklicalo dovoljenje, da bi se te knjige smele rabiti za šolski poduk. „Laib. Tagblatt“ je iz

stenografičnega časnika ponatisnil tudi Heinrichovo življenje, popisano od njega samega; spis je v marsikterem oziru zanimiv, in zlasti nanj opozorujemo vse tiste, ki profesorja Heinricha in njegovo delovanje natančneje poznajo.

Razne reči.

— Za novo šolo na Golem so presvitli cesar darovali iz lastnega premoženja 300 gid.

— Okrajni glavar Mahkot je iz Črnomlja prestavljen v Logatec, okrajni glavar v Črnomlju je postal g. Heinrich Weiglein, bivši tajnikovnamestnik pri ministerstvu, sodnijski adjunkt dr. Alojzij Bauman pa je prestavljen iz Maribora v Cmurek.

— Delalsko društvo pod imenom „Slovansko podporno delalsko društvo“ se je ustanovilo te dni v Trstu, začasni predsednik vrednik „Edinosti g. Ivan Dolinar“. Namen društva je, da se pomaga bolnim delalcem z zdravnikom, zdravili in denarno podporo po 80 kr. na dan, pa, da se kolikor mogoče preskrbi delo udom, ki so braz njega. Da je tako društvo v Trstu potrebno, čuti vsakdo, ker je sicer slovenski delavec navezan le na tuja društva, od katerih se navzame tujega duha. Zato upamo, da bode to društvo ne samo med delalci, ampak tudi med izobraženimi gospodi našlo obilno podporo.

— Spomin 150letnice svetoimenovanja blaženega Jana Nepomuka pade na letošnje leto. S katero sijajnostjo se bode praznovalo, piše Blahovest, do sedaj še ne moremo povedati. Čakamo na pastirske liste, ktere bodo gg. škofje v ta namen izdali. Središče jubilejne slavnosti bode vsakako Praga, kjer se nahaja grob velikega našega svetnika in rojaka Janeza Nepomuka, kojega a sveti ostanki se bodo za časa slavnosti postavili vernim na ogled in pobožno počestčenje, kakor je to pri minolih svečanostih bilo v navadi. Slava in krasota, ktero je pokazala Praga pred 50 leti (l. 1829) pri stoletnej svečanosti Ivana Nepomuka, in živost ter navdušenje, ki je navladalo naše ljudstvo lani o slavnosti Karola IV., nam je porok, da ljubezen in češčenje svetnika našega ne bo mrzlejše, nego pred 50 ali 100 leti — piše „Hlas“.

— Škof avinjonski poslal je zadnje dni tamošnji zastavarni (Pfandamt) sledeči dopis: „Ko vsako leto hočem svoje dohodke upotrebiti v korist onim, ki so primorani iskati si svoje zatočišče v vaši zastavarni, mislim, da tako najbolj koristim. Priložim tu tisoč frankov. Osem sto porabite v izplačanje obleke in perila, kajti teh reči ljudje pozimi najbolj potrebujejo. Ostalih 200 frankov pa porabite za izplačanje strojev, ktere so zastavili delavci pozimi, in jih bodo na spomlad zopet potrebovali. Izplačajte pa novce najbolj za one stroje, za ktere ste pri zastavljenju najmanj ponudili, kajti teh posestniki so najrevnejši.“ — Takovo milo in človekoljubno početje zasluzi nasledovanja — dostavi „Čech“.

„L' Univers-u“ piše se iz Rima: Sv. Oče dajejo vsaki dan zaslišanja vernikom različnih narodov, ki svedočijo udanost sinovsko nasledniku sv. Petra. Vsacemu izmed njih, bodisi duhoven ali ne duhoven, gospod ali gospa, govoré na srce spodbudno in opominjevalno. Dobrota srca, sladkost besede, uljudnost naganjajoča k pokorščini, — so glavne poteze značaja Leona XIII. Razven tega je pri sv. očetu doma trdna močatost, železna volja, preišljena zmernost, in osobito prizadevanje popraviti nezgode. — Papež Leon XIII. niso pozabili, da duhovniki najviših redov,

število udov, dekanijo in zadnjo pošto na čelu vpisovanjskih pol zaznamovati, in kdor knjige prejema po železnici, zadnjo železnično štacijo, ob koncu pa dostaviti, koliko je starih, koliko novih udov in po kateri poti naj se knjige ob svojem času odpošljejo.

Imena družbnikova se pošiljajo z denarjem vred pod naslovom: „družba sv. Mahora“ franko v Celovec do 5. marca 1879.

4. Bukve se bodo razpošiljale meseca avgusta in septembra po vrsti, kakor so škofije tiskane v „Koledarju“.

Razpošiljatev je vravnana tako, da vsaki ud svoje knjige vsaj do vseh Svetih prejme.

Knjige naj se sprejemajo kolikor mogoče po č. dekanjskih in farnih predstojnikih. Voznino za bukve mora pa vsak ud sam plačati čast. gosp. dekanjskemu ali farnemu predstojniku.

Bukve naravno po pošti naj prejema samo tisti družbeniki, ki jih po gori omenjeni poti dobiti ne morejo; letnini pa naj priplačajo še 20 kr. za kolek in razne stroške, ki jih taka pošiljatev družbi prizadeva.

Preljubi Slovenci!

Družba sv. Mohora ima svojo dobro založeno in lepo uravnano tiskarno; ima svojo prostorno hišo v najprijetnejšem kraju celega mesta. Več ko je letnih družnikov, bolj narašča tudi „Matica“ in ložej se tako plačuje dolg, ki je še na hiši vpisan.

Zatorej č. gg. domorodci pomagajte!

Veselo srečno novo leto!!

Slov. Pisatelj.

kakor najnižje vrste so podvrženi vsi zakonu, kojega je zasadil Bog človeku: zakonu dela. Poleg tega prizadevajo si sv. Oče, da bi vsa pogajanja pri rimskem dvoru se najhitreje končala, in vedno tako, da bi bil krščanski svet napolnjen s čednostjo, nam je porok razsvitljene modrosti, ki je od nekdaj navdajala ravno sv. Stolico.

Eksekutivne dražbe.

29. januarja: 2. Logar iz Velesovega, Kušter z Viševka v Kranji. 3. Kozian iz Želebeja, 3. Kralj iz Prapreč, 3. Starašinič iz Krasince, v Metliki. 1. Petercel iz Davč v Loku. 3. Reše z Brezove Gore, 3. Stojce iz Čelin, 3. Baškove iz Dolenjih Škopice, 1. Blatnik iz Št. Primoža, 1. Kranjc z Rake, 1. Semič iz Lameška, 1. Novak iz Cirij, 3. Jurešič iz Češnice, vsi v Krškem. 3. Pajer iz Dobravice v Kostanjevici. 1. Stradjet iz Neverk v Postojni. 1. Selvo in iz Gorič v Senožečah, 3. Maček z Iga in Merhar z Broda v Ljubljani.

Umrli so:

Od 21. do 23. januarja: Jera Zanker, gostinja 68 l., za pljučnico. Marija Debelak, gostinja 47 l., vsled slabosti. Johana Storie, mestna reva 67 l., za bljuvanjem krvi. Frančiška Prašek, nadčuv. o. 16 m., za sušico. Marija Bončar, hiš. pos. 31 l., za jetiko. Franc Jerš, ključ. 33 l., za vtriplj. Peter Indof, del. 28 l., za jetiko.

Loterijske številke 25. januarja.

V Trstu: 37, 62, 75, 80, 55.
V Lincu: 72, 9, 3, 46, 13.

Telegrafične denarne cene 27. januarja.

Papirna renta 60.90 — Sreberna renta 62.25 — Zlata renta 73.80 — 1860letno državno posojilo 112.25 Bankine akcije 787 — Kreditne akcije 219. — — London 116.65 — Srebre 100. — — Čes. kr. cekini 5.55. — 20 frankov 9.34.

Zbrani zvončki pri altarji

(nekaj v resnici lepega), po trije ali štirje lepo vbrani glasovi, s čedno opravo. En par z osmimi zvončki 30 mark, s šestimi zvončki 20 mark se dobé pri

A. Terletzki in Elbing
(Westpreussen.)

Oroslav Dolenec,

svečar v Ljubljani,

priporoča svojo mnogovrstno zalogo čisto voščenih sveč, katere lepo, mirno in počasi gorijo in nič ne kapajo. Pohvalnih pisem imam na razpolaganje, kdor jih hoče videti. Boljši kup ne more nobeden svečar delati.

Priporočam se visokočastiti duhovščini in slavnim cerkvenim predstojništvom, posebno za

svečnico

in zagotavljam, da bom skušal vsakemu dobro in hitro postrči. (3)

Prodaja mlina.

Prav na lepi priliki v Bačni, fare Kopanjske se prostovoljno prodaja mlin s 4 tečaji, s hišo v prav dobrem stanu, z lepim za stavljenje nove žage prav pripravnim prostorom. Okrog so gozdi z vsakovrstnim lesom, prav blizu, komaj $\frac{1}{8}$ ure hoda.

Kdor želi od tega kaj več izvedeti, naj se osebno ali pismeno oglasi pri

Josipu Finku

(1) v Mali Račni h. št. 17,
pošta Smarjina.

Dr. Franc Papež,

advokat v Ljubljani,

(poprej koncipient pri dr. Moše-tu)

ima svojo pisarno v križevniških ulicah
h. št. 4, v I. nadstropji. (3)

V Avstriji, na Nemškem, Franceskem in Portugalskem živa vladno varstvo

Wilhelmov

kričistilni čaj

(proti trganju, krču itd.)

dobro

zimsko zdravilo,

edino sredstvo, da se kri očisti.

Z dovoljenjem
c. kr. dvorne
kancelije s
sklepom od
7. decembra
1858.

Dokazano
da gotovo
pomaga, iz-
vrstjen uč-
nek.

S patentom
Nj. c. kr. vel.
proti ponar-
janju varo-
vano. Dunaj
12. maja
1870.

Ta čaj očisti ves život; on preišče vse kote v telesu in odžene vse nečiste in nezdružne reči iz njega; pomaga gotovo in za zmirom.

On pomaga gotovo proti krču, revmatizmu, in enakim, tudi že zastaranim boleznim; tudi prežene hraste, mazulke, gobe in spolske bolezni.

Posebno dober je ta čaj pri bolečinah na jetrih in vranah, proti zlati žli, proti zlatenici, proti bolečinam na živcih, v kitah in členih, v želodcu, proti zapiranju vetrov in vode, in proti spolskim slabostim itd.

Tudi škrofeljni in bezgavke se odpravijo, če kdo ta čaj več časa pije, ker vsako zabasano svar razmoči in na vodo žene.

Edino pravega izdeluje

Franz Wilhelm, lekar v Neunkirchen,
Niederösterreich.

En zavoj, v 8 kosov razdeljen, z listkom, kako se mora rabiti, velja 1 gl., za štampilj in zavitek posebej 10 kr.

Svarilo. Varovati se je ponarejenih izdelkov, za to se mora zmirom zahtevati „Wilhelmov kričistilni čaj proti krču in trganju.“ Kajti nekteri skušajo moj čaj ponarejati, pa ne znajo.

Dobi se pa ta čaj tudi v teh krajih:

Ljubljana: Peter Lassnik;

Borgo: Jos. Bettanini, lekarničar; Bruck na Muri: Albert Langer, lekarničar; Bolean: F. Waldmüller, lekarničar; Bruneck: J. G. Mahl; Belovár: Rud. Svoboda, lekarnar; Celje: Baumbach-ova lekarna in Franjo Rauscher; Cormons: Hermes Bodolini, lekarničar; Celovec: Karl Klemenčič; Cortina: A. Cambruzzi; Deutsch-Landsberg: Müller-jevi dediči; Osek: J. C. pl. Dienes lekarničar; Fürstenfeld: A. Schröckenfuss, lekarničar; Frohndleiten: V. Blumauer; Friesach: O. Rutschheim, lekarničar; A. Aichinger, lekarničar; Feldbach: Josip König; Gorici: A. Franzoni, lekarničar; Gradec: J. Burgleitner; lekarničar; Guttaring: S. Vatterl; Grubisnopolje: Josip Malich; Gospić: Val. Vovk, lekarničar; Grafendorf: Josip Kaiser; Hermagor: Jos. M. Richter, lekarničar; Hall (Tirolsko): Leop. von Aichinger, lekarničar; Judenburg: F. Senekovitsch; Inichen: J. Stapp, lekarničar; Imst: Vilj. Deutsch, lekarničar; Ivanič: Ed. Tolovič, lekarničar; Karlovec: J. Benič, lekarničar; A. E. Katkič, lekarničar; Kindbergu: J. K. Karinčič, lekarničar; Kopenberg: Turner, lekarničar; Knittelfeld: Wilh. Vischner; Kranj: Karl Šavnik, lekarničar; Linco: Fr. pl. Erlach, lekarničar; Leoben: Iva Pferschy, lekarničar; Maribor: Alojzij Quandest; Metlika: Alfred Matter, lekarničar; Müllersschlag: Ivan Danjer, lekarničar; Murau: Jan. Steyrer; Mitrovica: A. Kerstenovič; Mals: Ludv. Pöll, lekarničar; Novo mesto: Dom. Rizzoli, lekarničar; Neumarkt (Štajarsko): Karl Maly, lekarničar; Otočac: Edo Tomay, lekarničar; Postojna: J. A. Kupferschmidt, lekarničar; Peterwardein: L. D. Junginger; Pliberg: Ivan Neusser, lekarničar; Požega: Ant. pl. Hegedüs, lekarničar; Prassberg: Ivan Tribuč; Ptuj: C. Girod, apotekar; Rottenmann: Franjo X. Illing, lekarničar; Rovereto: Richard Thales, lekarničar; Samobor: F. Schwarz, lekarničar; Sebenico: Peter Beres, lekarničar; Slov. Pistrica: Adam pl. Putkowski; Slov. Gradec: G. Kordik, lekarničar; Jos. Kaligariš, lekarničar; Strassburg: J. V. Corton; St. Veit: Julian Rippert; Stainz: Valentin Timouschek; Semlin: R. Jeannovicz-a sin; Spljet: Venatio pl. Prazio, lekarničar; Schlanders: B. Würstl, lekarničar; Trst: Jak. Seravalle, lekarničar; Trient: Ant. Santoni; Trbiž: Eugen Eberlin, lekarničar; Vukovar: A. Kračevič, lekarničar; Vinkovce: Fried. Herzog, lekarničar; Varaždin: Dr. A. Halter, lekarničar; Zagreb: Sig. Mittbach, lekarničar; Senj: Josip Accurti, lekarničar; Zader: N. Androvič, lekarničar; Zlatar: Ivan N. Pospisil, lekarničar. (1)

Za prsne in pljučne bolezni

je najboljša pomoč

Wilhelmov

Belogorski alop iz zeljišč

(Schneebergs Kräuter-Allop.)

od

Franca Wilhelma,

lekarnja v Neunkirchen,

ki vživa vladno brambo v Avstriji, Nemčiji, na Franceskem, Holandskem in Portugalskem. To zdravilo se je izkazalo kot posebna pomoč zoper bolečine na prsili in v vratu, zoper gripo, hripavost, kašelj in nahod. Mnogo jih trdi, da se imajo le temu zdravilu zahvaliti, da po noči mirno spi.

Pri slabem in meglenem vremenu je dobro piti to zdravilo, da se človeka bolezen ne prime.

Zdravilo ima prav prijeten okus, in se sme otrokom posebno priporočati, tistim pa, ki so na pljučih bolni, je potrebno; tudi se priporoča pevcem in govornikom, da ne postanejo hripavi.

Ta alop delam že od l. 1855, in tisti p. n. kupovalci, ki ga hočejo prav mojega, nepokvarjenega dobiti, morejo zahtevati

Wilhelm's Schneebergs Kräuter-Allop.

Vsaki flaši je pridjan listek, kjer stoji, kako se mora zdravilo rabiti.

Ena zapečateni flaša velja 1 gl. 25 kr. in se vsak čas hitro dobi pri edinem izdelovalcu

Franz Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen,
(Niederösterreich).

Za zavitek se računa 20 kr.

To zdravilo imajo na prodaj:

Ljubljana: Peter Lassnik;

Beljak: Ferd. Scholz, lekarnar; Bolean: F. Waldmüller, lekarnar; Borgo: Jos. Bettanini, lekarnar; Bruneck: J. J. G. Mahl; Briksen: Leonhard Staub, lekarnar; Celje: Baumbach-ova lekarna in F. Rauscher; Essek: J. C. v. Dienes, lekarnar; Frohndleiten: Vincenc Blumauer; Friesach: Anton Aichinger, lekarnar; Feldbach: Jos. König, lekarnar; Gradec: Wend. Trnkoczy, lekarnar; Gorica: A. Franzoni, lekarnar; Gospić: Valentin Vouck, lekarnar; Glina: Anton Haulik, lekarnar; Hall (Tirolsko): Leop. v. Aichinger, lekarnar; Inomost: Franc Winkler, lekarnar; Innichen: J. Stampf, lekarnar; Ivanič: Ed. Tolovič, lekarnar; Jaska: Aleks. Heržić, lekarnar; Celovec: Karel Klemenčič; Karlovec: A. E. Katkič, lekarnar; Koprivnica: Max Werli, lekarnar; Kranj: Karel Šavnik, lekarnar; Knittelfeld: Wilhelm Vischner; Kindberg: J. S. Karinčič; Linco: Franc v. Erlach, lekarnar; Maribor: Alojzij Kvandest; Meran: Wilhelm v. Pernwerth, lekarnar; Mals: Lud. Pöll, lekarnar; Murau: Jan. Steyrer; Novo mesto: Dom. Rizzoli, lekarnar; Ptuj: C. Girod, lekarnar; Postojna: J. A. Kupferschmidt, lekarnar; Peterwardein: R. Deodati, dedič; Radgona: Caesar E. Andrien, lekarnar; Rovereto: Richard Thales, lekarnar; Slov. Gradec: G. Kordik, lekarnar; Trbiž: Eugen Eberlin, lekarnar; Trst: C. Zanetti, lekarnar; Vukovar: A. Kračevič, lekarnar; Vinkovce: Friederich Herzog, lekarnar; Varaždin: Dr. A. Halter, lekarnar; Zagreb: Sig. Mittbach, lekarnar; Zader: N. Androvič, lekarnar. (1)

Imenitno za gospodinje!

Splošni, gledé zvikšanega daca pa še posebno živo čuteni potrebi po zares okusni in vendar dober kup kavi — vstreči, — jemljejo si podpisani čast, p. n. občinstvu naznaniti, da je njihova kava pri ljubljanskem trgovcu, gospodu

H. L. Wencel,

trgovec na velikem trgu,

do sledečih cenah naprodaj: fini Mokka v plehastih puškah po $\frac{1}{2}$ kilo, puška po 55 kr. Portoriko — zdravilna kava v škatljah po $\frac{1}{2}$ in $\frac{1}{4}$ kile, škatlja $\frac{1}{4}$ kile po 15 kr. Pri prodaji na debelo se privoli primerni rabat.

Cena kakor blago so priporočila zelo vredne in opravičujejo splošno priljubljenost in precejšno prodajo teh izdelkov, kateri veliko s tem dajejo, ker se popolno čistega okusa brez dodajanja kave morejo uživati in se nad to prihrani kurilo, posebno pa velik odpadke od surove v žgano kavo, kateri kakor znano, tretjino znaša.

Mehanična soparna naprava za žganje in melenje kave v Tržiču pri Trstu.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.